

## **ΣΤΕ 2306/2016 [Περιβαλλοντική αδειοδότηση ΑΣΠΗΕ]**

### **Περίληψη**

-Δεν αποκλείεται η εκτέλεση έργου σε προστατευόμενη περιοχή, έστω και μη συνδεδεμένου άμεσα ή μη αναγκαίου για τη διαχείρισή της, καθώς επίσης και η ανάπτυξη παραγωγικών δραστηριοτήτων, εφόσον στην οικεία μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων περιέχονται εκτιμήσεις ως προς τις επιπτώσεις του και προτείνονται μέτρα για την αντιμετώπισή τους κατά τρόπο αποτελεσματικό, ώστε να μην επέρχεται υποβάθμιση της περιοχής, δεδομένου ότι τα χαρακτηριστικά των περιοχών που περιλαμβάνονται στον εθνικό κατάλογο και η σημασία των αντίστοιχων οικοσυστημάτων, καθώς και τα αναγκαία για τη διαφύλαξή τους μέτρα διαφοροποιούνται σε σημαντικό βαθμό. Η δέουσα εκτίμηση των επιπτώσεων του σχεδίου ή του έργου στον προστατευόμενο τόπο προϋποθέτει ότι, πριν από την έγκριση του σχεδίου ή του έργου, προσδιορίζονται, λαμβανομένων υπόψη των βέλτιστων επιστημονικών γνώσεων για το θέμα αυτό, όλες οι πτυχές του σχεδίου ή του έργου που θα μπορούσαν, είτε η καθεμία από μόνη της είτε σε συνδυασμό με άλλα σχέδια ή έργα, να επηρεάσουν τους στόχους διατήρησης του τόπου αυτού. Η αρμόδια αρχή επιτρέπει την άσκηση δραστηριότητας στον προστατευόμενο τόπο, εφόσον δεν υφίσταται, από επιστημονικής απόψεως, οποιαδήποτε εύλογη αμφιβολία ως προς την απουσία επιβλαβών συνεπειών για την ακεραιότητά του.

-Από τις διατάξεις των οδηγιών 79/409/ΕΟΚ και 92/43/ΕΟΚ, σε συμμόρφωση προς τις οποίες εκδόθηκαν, αντιστοίχως, οι κοινές υπουργικές αποφάσεις 414985/29.11.1985 "Μέτρα διαχείρισης της άγριας πτηνοπανίδας" (Β' 757) και 33318/3028/11.12.1998 "Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων (ενδιαιτημάτων) καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας" (Β' 1289), δεν απορρέει απόλυτη απαγόρευση εγκατάστασης αιολικών σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας εντός ή πλησίον περιοχών του δικτύου Natura 2000 και ζωνών ειδικής προστασίας, αλλά το ζήτημα αυτό εξετάζεται κατά περίπτωση μετά από εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων του υπό αδειοδότηση έργου. Εντός του πλαισίου αυτού, αιολικά πάρκα είναι δυνατόν να επηρεάζουν σημαντικά περιοχές ενταγμένες στο δίκτυο Natura 2000 πρέπει να υπόκεινται σε δέουσα εκτίμηση των περιβαλλοντικών τους επιπτώσεων, ενώ η εγκατάσταση αιολικών πάρκων δεν επιτρέπεται να προκαλεί σημαντική καταστροφή ή ενόχληση σε είδη κοινοτικού ενδιαφέροντος, μεταξύ των οποίων τα πτηνά που προστατεύονται από την οδηγία αυτή ή στους σημαντικούς οικοτόπους τους, είτε βρίσκονται εντός είτε εκτός προστατευόμενων περιοχών.

-Κατά τη διαδικασία της περιβαλλοντικής αδειοδότησης αιολικών πάρκων που

βρίσκονται σε περιοχές εκτός ζωνών ειδικής προστασίας, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι επιπτώσεις σε προστατευόμενα είδη πουλιών που είναι εν δυνάμει ευαίσθητα στη λειτουργία των εν λόγω εγκαταστάσεων, ιδίως, αν το υπό έγκριση αιολικό πάρκο βρίσκεται σε σημαντική περιοχή για τα πουλιά (Σ.Π.Π.), ακόμη και αν αυτή δεν έχει χαρακτηριστεί ως ζώνης ειδικής προστασίας (Ζ.Ε.Π.). Το καθεστώς προστασίας των Σ.Π.Π. είναι, μάλιστα, αυστηρότερο σε σχέση με το καθεστώς των Ζ.Ε.Π., εφόσον δεν επιδέχεται τις εξαιρέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 6 παρ. 4 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, δεν παρέχει, δηλαδή, τη δυνατότητα έγκρισης έργων για επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος, περιλαμβανομένων λόγων κοινωνικής ή οικονομικής φύσεως. Όπως έχει κριθεί, η ρύθμιση του άρθρου 6 παρ.3 του ειδικού χωροταξικού πλαισίου για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας είναι σύμφωνη προς τις προαναφερόμενες οδηγίες, κατά το μέρος που προβλέπει ότι για τη χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων εντός των ζωνών ειδικής προστασίας της ορνιθοπανίδας επιβάλλεται η προηγούμενη σύνταξη ειδικής ορνιθολογικής μελέτης, επιπροσθέτως της προβλεπόμενης από τη νομοθεσία έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, κατά τη διαδικασία της οποίας μπορεί να επιβληθούν και πρόσθετοι περιορισμοί ή να κριθεί μη επιτρεπτή η χωροθέτηση, ενόψει της φύσης των εγκαταστάσεων και των χαρακτηριστικών της περιοχής. Τέλος, όπως επίσης κρίθηκε, ενόψει της αυστηρής προστασίας που απολαμβάνουν, κατά την οδηγία 79/409/ΕΟΚ, και οι τόποι εκτός ζωνών ειδικής προστασίας που χαρακτηρίζονται ως σημαντικές περιοχές για πουλιά, επιβάλλεται η σύνταξη ειδικής ορνιθολογικής μελέτης και για τις περιοχές αυτές.

-Η κρίση της προσβαλλόμενης υπουργικής απόφασης για πλημμελή αιτιολογία της απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων του επίδικου έργου στηρίζεται σε ελλείψεις της μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων και της ειδικής οικολογικής αξιολόγησης για την ορνιθοπανίδα, οι οποίες αφορούν προεχόντως τη μη προληπτική αντιμετώπιση των σωρευτικών επιπτώσεων από τη συγκέντρωση, και μάλιστα με συγκεκριμένη διάταξη στο χώρο, περισσότερων αιολικών σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στην ίδια περιοχή, καθώς και την ανυπαρξία καταγραφών για τα προστατευόμενα είδη στο διάστημα της χειμερινής περιόδου. Οι ελλείψεις αυτές επισημάνθηκαν από τον Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς- Λευκίμης- Σουφλίου και το παρεμβαίνον ίδρυμα, όπως και το Τμήμα Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας της Π.Ε. Έβρου, περιελήφθησαν δε στις προαναφερόμενες αρνητικές γνωμοδοτήσεις τους, οι οποίες υποβλήθηκαν κατά τη διαδικασία δημοσιοποίησης της μελέτης περιβαλλοντικώς επιπτώσεων. Εξάλλου, η θέσπιση του πρόσθετου όρου της ακυρωθείσας απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων περί υποχρέωσης της αιτούσας να συντάξει και να υποβάλει στο Τμήμα Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας- Θράκης ολοκληρωμένο πρόγραμμα περιβαλλοντικής παρακολούθησης (monitoring), με προπαρασκευαστική περίοδο παρακολούθησης διάρκειας τουλάχιστον ενάμιση έτους και συνέχιση της παρακολούθησης κατά την κατασκευή και λειτουργία του έργου, ώστε η συνολική διάρκεια παρακολούθησης να είναι τέσσερα (4) έτη, οφείλεται στην εκτίμηση που

διαλαμβάνεται στην ε.ο.α. ότι ως προς τα είδη μαυρογύπας και όρνιο ενδέχεται να προκύπτουν χαμηλής/μέτριας σημαντικότητας επιπτώσεις λόγω προσκρούσεων στις ανεμογεννήτριες, και στην υποδεικνυόμενη από την ε.ο.α. λύση "της παρακολούθησης των επιπτώσεων από τη λειτουργία του έργου (monitoring), κυρίως για τα είδη για τα οποία ενδέχεται να υφίσταται χαμηλής ή μέτριας σημαντικότητας επιπτώσεις, με διερεύνηση των τυχόν περιστατικών πρόσκρουσης σε Α/Γ, όχλησης και εκτόπισης από την περιοχή τροφοληψίας, ... προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι μέτριας σημαντικότητας συνεργιστικές επιπτώσεις από το σύνολο των υφιστάμενων και σχεδιαζόμενων Α/Π" σε ακτίνα 10 km", με σύσταση το πρόγραμμα αυτό παρακολούθησης, να είναι εντατικό, τουλάχιστον κατά τον πρώτο χρόνο λειτουργίας του ΑΣΠΗΕ. Ο πρόσθετος όρος παρακολούθησης (monitoring) που ετέθη με την α.ε.π.ο. δεν αποσκοπούσε στην εξουδετέρωση τυχόν αρνητικών συνεπειών από τη λειτουργία του έργου, αλλά στη διερεύνηση της ύπαρξης τέτοιων συνεπειών, προκειμένου να αντιμετωπισθούν με λήψη άλλων μέτρων στο μέλλον. Η προσβαλλόμενη υπουργική απόφαση αιτιολογείται νομίμως, δεδομένου ότι με την ακυρωθείσα απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων επετράπη η κατασκευή και λειτουργία του επίδικου αιολικού σταθμού χωρίς να έχει προηγηθεί η πλήρης καταγραφή των κρίσιμων δεδομένων και χωρίς να έχει διενεργηθεί αντιστοίχως η δέουσα εκτίμηση των σωρευτικών επιπτώσεων των υφιστάμενων σταθμών και του σχεδιαζόμενου έργου στα προστατευόμενα είδη της ορνιθοπανίδας. Επομένως, ο προβαλλόμενος λόγος για πλημμελή αιτιολογία της προσβαλλόμενης υπουργικής απόφασης και για έκδοσή της κατά παράβαση των διατάξεων των άρθρων 10 παρ. 1β και 2 και 11 παρ. 9 και 10 του ν. 4014/2011 πρέπει να απορριφθεί.

**Πρόεδρος:** Αθ. Ράντος

**Εισηγητής:** Μ. Τριπολιτσιώτη

### Βασικές σκέψεις

1. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση, για την άσκηση της οποίας καταβλήθηκε το νόμιμο παράβολο (2989153, 2497533 και 1394603/2015 γραμμάτια παραβόλου), ζητείται η ακύρωση της 18139/4.5.2015 απόφασης του Υπουργού ΠΑΠΕΝ, με την οποία ακυρώθηκε η 5099π.ε/29.1.2015 απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας - Θράκης, κατόπιν αποδοχής προσφυγής του κοινωφελούς ιδρύματος "Π. Τ. Φ.". Με την τελευταία αυτή απόφαση είχαν εγκριθεί περιβαλλοντικοί όροι για την κατασκευή και λειτουργία του έργου "Αιολικός Σταθμός Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 19 MW, στη θέση ΣΚΟΠΙΑ - ΒΡΑΧΑΚΙ και των συνοδών αυτού έργων", το οποίο εκμεταλλεύεται η αιτούσα εταιρεία και το οποίο βρίσκεται εντός των ορίων των Δήμων Αρριανών Π.Ε. Ροδόπης και

Αλεξανδρούπολης Π. Ε. Έβρου.

2. Επειδή, το κοινωφελές ίδρυμα "Π. Τ. Φ.", κατόπιν προσφυγής του οποίου εκδόθηκε η προσβαλλόμενη πράξη, με έννομο συμφέρον παρεμβαίνει υπέρ του κύρους της.
3. Επειδή, με το άρθρο 3 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ «για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων και της άγριας πανίδας και χλωρίδας» (L 206) συνεστήθη ένα συνεκτικό ευρωπαϊκό οικολογικό δίκτυο ειδικών ζωνών προστασίας (Natura 2000). Μέχρι την κατάρτιση του κοινοτικού καταλόγου των τόπων που εντάσσονται στο δίκτυο, οι ενταχθείσες στον εθνικό κατάλογο περιοχές απολαύουν προστασίας, η οποία αποσκοπεί στη διασφάλιση της ικανοποιητικής διατήρησης τους μέχρις ότου συνταχθεί ο κατάλογος των τόπων κοινοτικής σημασίας και τύχουν προστασίας βάσει των διατάξεων του κοινοτικού δικαίου, με απαγόρευση ταυτοχρόνως της άσκησης στις περιοχές αυτές δραστηριοτήτων που συνεπάγονται την ουσιώδη υποβάθμισή τους. Κατά την έννοια των ίδιων διατάξεων, τα κράτη - μέλη υποχρεούνται να λαμβάνουν μέτρα προστασίας των περιοχών αυτών, ικανά να διαφυλάξουν το ουσιώδες οικολογικό ενδιαφέρον τους, δεν μπορούν δε να επιτρέπουν παρεμβάσεις που μπορεί να ελαττώσουν σημαντικά την έκταση του προστατευόμενου τόπου ή να προκαλέσουν την εξαφάνιση ειδών προτεραιότητας (ΔΕΚ Bund Naturschutz in Bayern, απόφαση της 14.9.2006, C-244/05). Από τις διατάξεις αυτές δεν αποκλείεται, πάντως, η εκτέλεση έργου σε προστατευόμενη περιοχή, έστω και μη συνδεδεμένου άμεσα ή μη αναγκαίου για τη διαχείρισή της, καθώς επίσης και η ανάπτυξη παραγωγικών δραστηριοτήτων, εφόσον στην οικεία μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων περιέχονται εκτιμήσεις ως προς τις επιπτώσεις του και προτείνονται μέτρα για την αντιμετώπισή τους κατά τρόπο αποτελεσματικό, ώστε να μην επέρχεται υποβάθμιση της περιοχής, δεδομένου ότι τα χαρακτηριστικά των περιοχών που περιλαμβάνονται στον εθνικό κατάλογο και η σημασία των αντίστοιχων οικοσυστημάτων, καθώς και τα αναγκαία για τη διαφύλαξή τους μέτρα διαφοροποιούνται σε σημαντικό βαθμό (βλ. ΣτΕ 2741, 585/2014, 2816/2013, 2059/2007, 1990/2007, 2547/2005 κ.ά.). Ενόψει, εξάλλου, των οριζομένων στην παράγραφο 5 του άρθρου 4 της Οδηγίας 92/43/ΕΚ, οι τόποι που έχουν εγγραφεί στον κατάλογο αυτό υπόκεινται πλέον ευθέως στις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 6 της ίδιας οδηγίας, στην οποία ορίζονται τα εξής: «Κάθε σχέδιο, μη άμεσα συνδεδεμένο ή αναγκαίο για τη διαχείριση του τόπου, το οποίο όμως είναι δυνατό να επηρεάζει σημαντικά τον εν λόγω τόπο, καθεαυτό ή από κοινού με άλλα σχέδια, εκτιμάται δεόντως ως προς τις επιπτώσεις του στον τόπο, λαμβανομένων υπόψη των στόχων διατήρησής του. Βάσει των συμπερασμάτων της εκτίμησης των επιπτώσεων στον τόπο . . . οι αρμόδιες εθνικές αρχές συμφωνούν για το οικείο σχέδιο μόνο αφού βεβαιωθούν ότι δεν θα παραβιάσει την ακεραιότητα του τόπου περί του οποίου πρόκειται και, ενδεχομένως, αφού εκφρασθεί πρώτα η δημόσια γνώμη». Η ίδια οδηγία, με την παράγραφο 2 του

ίδιου άρθρου 6, επιβάλλει στα κράτη – μέλη την υποχρέωση να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα, ώστε να αποτραπεί το ενδεχόμενο υποβάθμισης των οικοτόπων και πρόκλησης σημαντικών διαταράξεων που θίγουν τα είδη για τα οποία έχουν καθοριστεί οι ζώνες αυτές. Από το συνδυασμό των προαναφερόμενων διατάξεων συνάγεται ότι η, κατά τα ανωτέρω, δέουσα εκτίμηση των επιπτώσεων του σχεδίου ή του έργου στον προστατευόμενο τόπο προϋποθέτει ότι, πριν από την έγκριση του σχεδίου ή του έργου, προσδιορίζονται, λαμβανομένων υπόψη των βέλτιστων επιστημονικών γνώσεων για το θέμα αυτό, όλες οι πτυχές του σχεδίου ή του έργου που θα μπορούσαν, είτε η καθεμία από μόνη της είτε σε συνδυασμό με άλλα σχέδια ή έργα, να επηρεάσουν τους στόχους διατήρησης του τόπου αυτού. Η αρμόδια αρχή επιτρέπει την άσκηση δραστηριότητας στον προστατευόμενο τόπο, μόνον εφόσον δεν υφίσταται, από επιστημονικής απόψεως, οποιαδήποτε εύλογη αμφιβολία ως προς την απουσία επιβλαβών συνεπειών για την ακεραιότητά του (ΔΕΚ Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου, απόφαση της 20.10.2005, C-6/2004, Επιτροπή κατά Ιταλικής Δημοκρατίας, απόφαση της 20.9.2007, C-304/05, Επιτροπή κατά Γαλλικής Δημοκρατίας, απόφαση της 4.3.2010, C-241/08, Επιτροπή κατά Βασιλείου της Ισπανίας – Alto Sil, απόφαση της 24.11.2011, C- 404/09, πρβλ. ΣτΕ 4784-5/2013).

4. Επειδή, με το άρθρο 4 της οδηγίας 79/409/ΕΟΚ «περί της διατηρήσεως των άγριων πτηνών» (L 103) θεσπίζεται τόσο για τα είδη που απαριθμούνται στο παράρτημα I, όσο και για τα αποδημητικά πτηνά, ειδικό και ενισχυμένο σύστημα προστασίας, το οποίο δικαιολογείται από το γεγονός ότι πρόκειται, αντιστοίχως, για είδη που απειλούνται με εξαφάνιση και είδη που αποτελούν κοινή κληρονομιά της Ένωσης. Το σύστημα αυτό περιλαμβάνει μέτρα γενικής και ειδικής διατήρησης, όπως είναι η δημιουργία ζωνών προστασίας και ειδικών προστατευτικών ζωνών (Ζ.Ε.Π.), βάσει αποκλειστικώς και μόνον ορνιθολογικών κριτηρίων, χωρίς να μπορούν, παράλληλα, να ληφθούν υπόψη επιταγές οικονομικής φύσεως (βλ. ΔΕΚ Royal Society for the protection of Birds, απόφαση της 11.7.1996, C- 44/1995). Κατά τις ειδικότερες προβλέψεις του άρθρου 4 παρ. 1 και 2 της οδηγίας αυτής, τα κράτη – μέλη υποχρεούνται να καθιερώνουν, για τις ζώνες ειδικής προστασίας που θεσπίζουν εντός της επικράτειάς τους, αυστηρό νομικό καθεστώς που διασφαλίζει, μεταξύ άλλων, την επιβίωση και την αναπαραγωγή των πτηνών που περιλαμβάνονται στο παράρτημα I της οδηγίας αυτής, καθώς και την αναπαραγωγή, την αλλαγή φτερώματος και τη διαχείμαση των αποδημητικών πτηνών που δεν περιλαμβάνονται μεν στο παράρτημα I, η έλευση, όμως, των οποίων από τα εδάφη της Ένωσης είναι τακτική (βλ. ΔΕΚ Επιτροπή κατά Ελληνικής Δημοκρατίας, απόφαση της 11.12.2008, C-293/2007, Επιτροπή κατά Ισπανίας, απόφαση της 2.8.1993, C-355/1990, Επιτροπή κατά Γαλλικής Δημοκρατίας απόφαση της 18.3.1999, C-166/1997). Από τη συνδυασμένη, εξάλλου, ερμηνεία των άρθρων 4 της οδηγίας περί πτηνών και 6 και 7 της οδηγίας περί

- οικοτόπων συνάγεται, περαιτέρω, ότι οι ρυθμίσεις του άρθρου 6 παρ. 2 - 4 ισχύουν για ζώνες που έχουν χαρακτηρισθεί, δυνάμει του άρθρου 4 παρ. 1 ή 2 της οδηγίας περί πτηνών, κατά τις διατάξεις δε του εν λόγω άρθρου 6 παρ. 4, όταν συντρέχουν λόγοι επιτακτικού δημοσίου συμφέροντος, περιλαμβανομένων λόγων οικονομικής ή κοινωνικής φύσεως, είναι επιτρεπτή η εκτέλεση σχεδίου που έχει σημαντικές επιπτώσεις σε περιοχή, η οποία, βάσει ορνιθολογικών κριτηρίων, κατά τα ανωτέρω εκτιθέμενα, έχει καθορισθεί ως Ζ.Ε.Π. (ΔΕΚ Royal Society for the protection of Birds, απόφαση της 11.7.1996, C-44/1995). Αντίθετα, σε ζώνες οι οποίες δεν έχουν καταταγεί ως Ζ.Ε.Π., ενώ θα έπρεπε να είχε εξετασθεί η υπαγωγή τους σε κάποιο προστατευτικό καθεστώς, εφαρμόζεται το αυστηρό καθεστώς προστασίας του άρθρου 4 παρ. 4 της οδηγίας 79/409/ΕΟΚ περί πτηνών και, συνεπώς, στην περίπτωση αυτή δεν είναι επιτρεπτή η εφαρμογή του άρθρου 6 παρ. 3 και 4 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ περί οικοτόπων, οι οποίες επιτρέπουν την έγκριση σχεδίων για επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος, περιλαμβανομένων των παραπάνω λόγων κοινωνικής ή οικονομικής φύσεως (ΔΕΚ Επιτροπή κατά Γαλλικής Δημοκρατίας - Basses Corbières, απόφαση της 7.12.2000, C-374/1998).
5. Επειδή, όπως έχει, περαιτέρω, κριθεί (ΣτΕ 1422/2013, 2816/2013, 711/2014, 807/2014, 2741/2014), από τις προαναφερόμενες διατάξεις των οδηγιών 79/409/ΕΟΚ και 92/43/ΕΟΚ, σε συμμόρφωση προς τις οποίες εκδόθηκαν, αντιστοίχως, οι κοινές υπουργικές αποφάσεις 414985/29.11.1985 «Μέτρα διαχείρισης της άγριας πτηνοπανίδας» (Β' 757) και 33318/3028/11.12.1998 «Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων (ενδιαιτημάτων) καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας» (Β' 1289), δεν απορρέει απόλυτη απαγόρευση εγκατάστασης αιολικών σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας εντός ή πλησίον περιοχών του δικτύου Natura 2000 και ζωνών ειδικής προστασίας, αλλά το ζήτημα αυτό εξετάζεται κατά περίπτωση μετά από εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων του υπό αδειοδότηση έργου. Εντός του πλαισίου αυτού, αιολικά πάρκα που είναι δυνατόν να επηρεάζουν σημαντικά περιοχές ενταγμένες στο δίκτυο Natura 2000 πρέπει, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 3 και 4 της οδηγίας 92/43 ΕΟΚ, να υπόκεινται σε δέουσα εκτίμηση των περιβαλλοντικών τους επιπτώσεων, ενώ, κατά τις διατάξεις του άρθρου 5 της οδηγίας 79/409 ΕΟΚ, προκύπτει ότι η εγκατάσταση αιολικών πάρκων δεν επιτρέπεται να προκαλεί σημαντική καταστροφή ή ενόχληση σε είδη κοινοτικού ενδιαφέροντος, μεταξύ των οποίων τα πτηνά που προστατεύονται από την οδηγία αυτή ή στους σημαντικούς οικοτόπους τους, είτε βρίσκονται εντός είτε εκτός προστατευμένων περιοχών.
6. Επειδή, με τον ν. 4014/2011 (Α' 209) θεσπίσθηκε νέο καθεστώς για την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων. Ειδικότερα, κατά το άρθρο 1 του νόμου αυτού, τα έργα και οι δραστηριότητες του δημόσιου και

ιδιωτικού τομέα, των οποίων η κατασκευή ή η λειτουργία μπορούν να έχουν επιπτώσεις στο περιβάλλον, κατατάσσονται σε δύο κατηγορίες, Α και Β: «Η πρώτη κατηγορία (Α) περιλαμβάνει τα έργα και τις δραστηριότητες, τα οποία ενδέχεται να προκαλέσουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και για τα οποία απαιτείται η διεξαγωγή Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων [ΜΠΕ] προκειμένου να επιβάλλονται ειδικοί όροι και περιορισμοί για την προστασία του περιβάλλοντος σχετικά με το συγκεκριμένο έργο ή δραστηριότητα, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα άρθρα 2, 3 και 4 του παρόντος. Τα έργα και οι δραστηριότητες της κατηγορίας Α κατατάσσονται: α) σε αυτά που ενδέχεται να προκαλέσουν πολύ σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και αποτελούν την υποκατηγορία Α1 και β) σε αυτά που ενδέχεται να προκαλέσουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και αποτελούν την υποκατηγορία Α2. Η δεύτερη κατηγορία (Β) περιλαμβάνει έργα και δραστηριότητες, τα οποία χαρακτηρίζονται από τοπικές και μη σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και υπόκεινται σε γενικές προδιαγραφές, όρους και περιορισμούς που τίθενται για την προστασία του περιβάλλοντος, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 8. Η κατάταξη ... γίνεται βάσει των σχετικών κριτηρίων του Παραρτήματος Ι» (παρ. 1), με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (παρ. 4). Στο άρθρο 2 ορίζεται ότι «Για την πραγματοποίηση νέων έργων ή δραστηριοτήτων κατηγορίας Α ή τη μετεγκατάσταση ήδη υφισταμένων απαιτείται διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης με τη διεξαγωγή ΜΠΕ και έκδοση Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων [ΑΕΠΟ]» (παρ. 1) και καθορίζεται «κοινή διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων κατηγορίας Α» (παρ. 2-14). Εξάλλου, στο άρθρο 10 του παραπάνω νόμου ορίζονται τα ακόλουθα: «1. Στην περίπτωση έργων και δραστηριοτήτων που λαμβάνουν χώρα σε προστατευόμενες περιοχές του δικτύου NATURA, η περιβαλλοντική αδειοδότηση διενεργείται με βάση τις σχετικές πρόνοιες των ειδικότερων προεδρικών διαταγμάτων και υπουργικών αποφάσεων προστασίας. Σε περίπτωση ελλείψεως σχετικών προβλέψεων: α) ... β) για έργα κατηγορίας Α υποβάλλεται, ως τμήμα της ΜΠΕ, ειδική οικολογική αξιολόγηση στην αρμόδια, κατά περίπτωση, υπηρεσία, σύμφωνα με τις παραγράφους 9 και 10 του άρθρου 11. 2. Η ειδική οικολογική αξιολόγηση και η ΜΠΕ, όπου αυτή απαιτείται, εστιάζει στις συνέπειες για την περιοχή βάσει των στόχων διατήρησής της. Η σημασία των επιπτώσεων προσδιορίζεται σε σχέση με τα ειδικά χαρακτηριστικά και τις ειδικές περιβαλλοντικές συνθήκες που επικρατούν στην προστατευόμενη περιοχή την οποία αφορά το έργο ή η δραστηριότητα, λαμβάνοντας ιδιαιτέρως υπόψη τους στόχους διατήρησης της περιοχής. Βάσει των συμπερασμάτων της ειδικής οικολογικής αξιολόγησης και της ΜΠΕ ..., η αρμόδια αρχή συμφωνεί για το οικείο έργο ή δραστηριότητα μόνον αφού βεβαιωθεί ότι δεν θα παραβιάσει την ακεραιότητα της συγκεκριμένης περιοχής. Ειδικότερα, η εξέταση πιθανών

μέτρων αντιμετώπισης των επιπτώσεων και εναλλακτικών λύσεων μπορεί να επιτρέψει τη διαπίστωση ότι, βάσει τέτοιων λύσεων ή μέτρων, το έργο ή η δραστηριότητα δεν θα βλάψει την ακεραιότητα της περιοχής. Η ακεραιότητα μιας περιοχής αναφέρεται στις οικολογικές της λειτουργίες. Η απόφαση για το κατά πόσον παραβιάζεται πρέπει να εστιάζεται και να περιορίζεται στους στόχους διατήρησης της περιοχής. ... 3. ... 5. Για κάθε έργο ή δραστηριότητα, το οποίο βρίσκεται εκτός προστατευόμενων περιοχών του δικτύου NATURA, αλλά όμως είναι δυνατόν να επηρεάζει σημαντικά την εν λόγω περιοχή, καθ'εαυτό ή από κοινού με άλλα έργα ή δραστηριότητες, εφαρμόζεται η διαδικασία του παρόντος άρθρου, μετά από αιτιολογημένη εντολή της αδειοδοτούσας αρχής, προκειμένου να εκτιμηθεί δεόντως ως προς τις επιπτώσεις του στην προστατευόμενη περιοχή. 6. ...». Περαιτέρω, στις παρ. 9 και 10 του άρθρου 11 του ίδιου νόμου προβλέπονται τα εξής: “9. Η Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση για έργα και δραστηριότητες κατηγορίας Α εντάσσεται ως παράρτημα της ΜΠΕ, ως αναπόσπαστο μέρος της, παρουσιάζοντας, επιπρόσθετα των προβλεπομένων στο άρθρο 10 του παρόντος νόμου: α) αναλυτική καταγραφή στοιχείων φυσικού περιβάλλοντος με έμφαση στα προστατευτέα αντικείμενα των περιοχών Natura, όπως αναφέρονται στην παράγραφο 6 του άρθρου 9 του ν.3937/2011 (Α΄60), που δύνανται να επηρεασθούν από το έργο ή τη δραστηριότητα και β) δέουσα εκτίμηση επιπτώσεων, σύμφωνα με την παράγραφο 10 του παρόντος άρθρου. 10. Η δέουσα εκτίμηση επιπτώσεων πρέπει να περιλαμβάνει ανάλυση και αξιολόγηση των εκτιμώμενων επιπτώσεων με ποιοτικά και ποσοτικά στοιχεία επί: α) των τύπων οικοτόπων του Παραρτήματος Ι της κ.υ.α. Η.Π. 14849/853/Ε 103/4.4.2008 (Β΄ 645), ιδίως ως προς την αντιπροσωπευτικότητα, τη σχετική επιφάνεια και το καθεστώς διατήρησής τους, β) ..., γ) των ειδών ορνιθοπανίδας του Παραρτήματος Ι της κ.υ.α. Η.Π. 37338/1807/Ε 103/2010 (Β΄ 1495), καθώς και άλλων ειδών μεταναστευτικής ορνιθοπανίδας με σημαντική παρουσία στην περιοχή Natura 2000, ιδίως ως προς το μέγεθος και την πυκνότητα των πληθυσμών, την κατάσταση διατήρησής τους και την απομόνωσή τους, δ) ποιοτικά και ποσοτικά στοιχεία σχετικά με το αν διασφαλίζεται η ακεραιότητα των περιοχών. Σε περίπτωση εκτίμησης πιθανών σημαντικών αρνητικών επιπτώσεων, παρατίθενται με ανάλογη τεκμηρίωση τα αναγκαία μέτρα για την αποτροπή και ελαχιστοποίηση, ώστε να διασφαλίζεται η ακεραιότητα της περιοχής. Σε περίπτωση που δεν είναι δυνατόν να διασφαλιστεί η ακεραιότητα της περιοχής, παρατίθενται, με ανάλογη τεκμηρίωση και σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 10 του παρόντος, τα αναγκαία μέτρα αντιστάθμισης των αρνητικών συνεπειών”. Εξάλλου, με το άρθρο 5 της κ.υ.α. 1958/13.1.2012 «Κατάταξη δημόσιων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες και υποκατηγορίες σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ.4 του ν.4014/2011» (Β΄ 21), η ηλεκτροπαραγωγή από αιολική ενέργεια κατατάσσεται στην Α1 ή Α2 κατηγορία, ανάλογα με την ισχύ του



επιχειρούμενου έργου (Ομάδα 10η, Παράρτημα Χ, α/α 1). Τέλος, με το άρθρο δέκατο τρίτο του ν.4296/2014 (Α΄ 214) η παρ.3 του άρθρου 6 της 498928/12.11.2008 απόφασης της Επιτροπής Συντονισμού της Κυβερνητικής Πολιτικής στον τομέα του Χωροταξικού Σχεδιασμού και της Αειφόρου Ανάπτυξης (Β΄ 2464), με την οποία εγκρίθηκε το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, αντικαταστάθηκε ως εξής: “Επιτρέπεται η χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων εντός των Ζωνών Ειδικής Προστασίας (Ζ.Ε.Π.) της ορνιθοπανίδας και των Σημαντικών Περιοχών για τα Πουλιά (Σ.Σ.Π.) της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ ύστερα από την απαιτούμενη κατά το άρθρο 10 του ν.4014/2011 Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση (ΕΟΑ) και βάσει των σχετικών διατάξεων της υπουργικής απόφασης οικ.170225/2014 (Β΄ 135) και της υπουργικής απόφασης 52983/1952/2013 (Β΄ 2436) για τα έργα των κατηγοριών Α και Β αντίστοιχα. Οι ειδικότερες προϋποθέσεις και περιορισμοί για την υλοποίηση των ανωτέρω αιολικών εγκαταστάσεων καθορίζονται στην οικεία απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων για τα έργα κατηγορίας Α΄ του ν.4014/2011, ή στην απόφαση έγκρισης της ΕΟΑ για τα έργα κατηγορίας Β΄ του ίδιου νόμου”. Από τα παραπάνω συνάγεται ότι, κατά τη διαδικασία της περιβαλλοντικής αδειοδότησης αιολικών πάρκων που βρίσκονται σε περιοχές εκτός ζωνών ειδικής προστασίας, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι επιπτώσεις σε προστατευόμενα είδη πουλιών που είναι εν δυνάμει ευαίσθητα στη λειτουργία των εν λόγω εγκαταστάσεων, ιδίως, αν το υπό έγκριση αιολικό πάρκο βρίσκεται σε σημαντική περιοχή για τα πουλιά (Σ.Π.Π.), ακόμη και αν αυτή δεν έχει χαρακτηριστεί ως ζώνης ειδικής προστασίας (Ζ.Ε.Π.). Το καθεστώς προστασίας των Σ.Π.Π. είναι, μάλιστα, αυστηρότερο σε σχέση με το καθεστώς των Ζ.Ε.Π., εφόσον δεν επιδέχεται τις εξαιρέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 6 παρ. 4 της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, δεν παρέχει, δηλαδή, τη δυνατότητα έγκρισης έργων για επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος, περιλαμβανομένων λόγων κοινωνικής ή οικονομικής φύσεως (βλ. ΔΕΚ C-374/1998, Basses Corbières, Επιτροπή κατά Γαλλικής Δημοκρατίας, C-355/1990, Santona, Επιτροπή κατά Ισπανίας, C-186/2006, Επιτροπή κατά Ισπανίας). Περαιτέρω, όπως έχει κριθεί, η ρύθμιση του άρθρου 6 παρ. 3 του ειδικού χωροταξικού πλαισίου για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας είναι σύμφωνη προς τις προαναφερόμενες οδηγίες, κατά το μέρος που προβλέπει ότι για τη χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων εντός των ζωνών ειδικής προστασίας της ορνιθοπανίδας επιβάλλεται η προηγούμενη σύνταξη ειδικής ορνιθολογικής μελέτης, επιπροσθέτως της προβλεπόμενης από τη νομοθεσία έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, κατά τη διαδικασία της οποίας μπορεί να επιβληθούν και πρόσθετοι περιορισμοί ή να κριθεί μη επιτρεπτή η χωροθέτηση, ενόψει της φύσης των εγκαταστάσεων και των χαρακτηριστικών της περιοχής. Τέλος, όπως επίσης κρίθηκε, ενόψει της αυστηρής προστασίας που απολαμβάνουν, κατά την οδηγία 79/409/ΕΟΚ, και οι τόποι εκτός ζωνών

ειδικής προστασίας που χαρακτηρίζονται ως σημαντικές περιοχές για πουλιά, επιβάλλεται η σύνταξη ειδικής ορνιθολογικής μελέτης και για τις περιοχές αυτές. (ΣτΕ 1422/2013 7μ. 807/2014).

7. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, με την 5099π.ε/29.1.2015 απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας - Θράκης εγκρίθηκαν περιβαλλοντικοί όροι για την κατασκευή και λειτουργία του έργου "Αιολικός Σταθμός Παραγωγής Αιολικής Ενέργειας συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 19 MW, στη θέση ΣΚΟΠΙΑ - ΒΡΑΧΑΚΙ και των συνοδών αυτού έργων", το οποίο εκμεταλλεύεται η αιτούσα εταιρεία και το οποίο βρίσκεται εντός των ορίων των Δήμων Αρριανών Π.Ε. Ροδόπης και Αλεξανδρούπολης Π.Ε. Εβρου. Το αιολικό πάρκο θα αποτελείται από έντεκα (11) ανεμογεννήτριες, ονομαστικής ισχύος 1,8 MW εκάστη, με πτερωτή τριών πτερυγίων, διαμέτρου 100 μ. και μεταλλικού πυλώνα με ύψος πύργου 95μ. Η εγκατάσταση του αιολικού πάρκου προβλέπεται εντός γηπέδου, συνολικού εμβαδού 728.770 τ.μ. και σε αυτό εντάσσονται τα συνοδά έργα, τα οποία περιλαμβάνουν: α. Έργα βελτίωσης του υφιστάμενου δασικού οδικού δικτύου, μήκους 3050 μ. καθώς και νέες διανοίξεις, μήκους 1540 μ. για την πρόσβαση στη θέση του αιολικού πάρκου από την Ε.Ο. 53 Αλεξανδρούπολης - Μικρού Δερείου. β. Διαμόρφωση πλατειών ανέγερσης των ανεμογεννητριών, εμβαδού περίπου 3300 τ.μ., και εκσκαφές θεμελίων ανεμογεννητριών. γ. Κατασκευή δικτύου διασύνδεσης των ανεμογεννητριών με τον οικίσκο ελέγχου, κατά μήκος της εσωτερικής οδοποιίας. Από τον οικίσκο θα ξεκινά υπόγεια γραμμή μέσης τάσης που θα συνδέει το αιολικό πάρκο με τον Υ/Σ ανύψωσης τάσης 20/150 kV στην περιοχή της Αισύμης. δ. Κατασκευή οικίσκου ελέγχου 80 τ.μ. και βοηθητικών χώρων σε τμήμα εμβαδού 375 τ.μ. Όπως αναφέρεται στην α.ε.π.ο., η θέση του έργου βρίσκεται εντός Περιοχής Αιολικής Προτεραιότητας (ΠΑΠ1) του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού για τις Α.Π.Ε. που εγκρίθηκε με την 49828/12.11.2008 απόφαση της Επιτροπής Συντονισμού της Κυβερνητικής Πολιτικής στον Τομέα του Χωροταξικού Σχεδιασμού και της Αειφόρου Ανάπτυξης (Β' 2464/3.12.2008). Περαιτέρω, η θέση αυτή βρίσκεται εκτός περιοχών του δικτύου NATURA 2000, αλλά μεταξύ τριών περιοχών του δικτύου με κωδικούς GR 1110010 (Ορεινός Εβρος - Κοιλιάδα Δερείου), GR1110002 (Δάσος Δαδιάς - Σουφλί) και GR 1110009 (Νότιο Δασικό Σύμπλεγμα Εβρου), που είναι χαρακτηρισμένες ως Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) για την ορνιθοπανίδα. Τέλος, η θέση του έργου βρίσκεται εντός της Σημαντικής Περιοχής για τα Πουλιά της Ελλάδας με κωδικό IBA GR005 «Νότιο Δασικό Σύμπλεγμα Νομού Εβρου». Ενόψει τούτων, η μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων, με βάση την οποία εκδόθηκε η α.ε.π.ο., συνοδεύεται από την από Οκτωβρίου 2013 Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση για την Ορνιθοπανίδα, κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 10 και 11 του ν.4014/2011. Στο κεφάλαιο 4.3 της μ.π.ε. «Συσχέτιση του έργου με άλλα έργα ή δραστηριότητες» αναφέρεται ότι στην ευρύτερη περιοχή του έργου

βρίσκονται συνολικά 6 αιολικά πάρκα με συνολική εγκαταστημένη ισχύ 123,25 MW, στο δε κεφάλαιο 5 για τις εναλλακτικές λύσεις επισημαίνεται ότι ως προς τη θέση εγκατάστασης δεν κρίνεται αναγκαία η εξέταση εναλλακτικών λύσεων, καθώς η χωροθέτηση του έργου, όπως περιγράφεται στη σχετική άδεια παραγωγής, αφορά μόνο τη συγκεκριμένη θέση, ενώ η περίπτωση της μηδενικής λύσης, δηλαδή η μη κατασκευή του έργου, θα έχει ως συνέπεια την απώλεια καθαρής ενέργειας, για τη συμβατική παραγωγή της οποίας απαιτείται η κατανάλωση σημαντικής ποσότητας στερεών (λιγνίτη) ή υγρών (πετρελαίου) καυσίμων, με τις γνωστές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Περαιτέρω, όπως αναφέρεται στην από Οκτωβρίου 2013 Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση για τη ορνιθοπανίδα, που συνοδεύει την μ.π.ε., αυτή εκπονείται εξαιτίας της εγγύτητας του επίμαχου έργου με τρεις ΖΕΠ, του εν μέρει εντοπισμού του στην Σημαντική για τα Πουλιά Περιοχή της Ελλάδας (ΣΣΠΕ) με κωδικό GR 005 αλλά και της σημαντικής πυκνότητας υφιστάμενων και σχεδιαζόμενων ΑΣΠΗΕ στην περιοχή. Ενόψει τούτων, η ε.ο.α. περιλαμβάνει προκαταρκτικό έλεγχο επιπτώσεων και εκτίμηση αυτών. Ειδικότερα, στο κεφάλαιο 4.2.1. της ε.ο.α. αναφέρεται ότι προς τα βόρεια και σε ελάχιστη απόσταση περίπου 2600 m. από τον μελετώμενο ΑΣΠΗΕ εντοπίζεται η ΖΕΠ με κωδικό GR 1130011 και είδη χαρακτηρισμού το μαυρόγυπα, τον ασπροπάρη, τον χρυσαετό, τον φιδαιτό και το όρνιο, στα βορειοανατολικά και σε ελάχιστη απόσταση περίπου 4500 m βρίσκεται η ΖΕΠ με κωδικό GR 1110010, η οποία είναι ιδιαίτερα σημαντική για την τροφοληψία του μαυρόγυπα, που αποτελεί είδος χαρακτηρισμού της μαζί με τον κραυγαετό και τον ασπροπάρη, στα δε νότια και σε ελάχιστη απόσταση περίπου 2700 m εντοπίζεται η ΖΕΠ με κωδικό GR 1110009 και σημαντικά αρπακτικά είδη, όπως ο μαυρόγυπας, ο ασπροπάρης, ο χρυσαετός, ο γερακαετός, ο στικταετός, ο βασιλαετός, ο κραυγαετός, η αετογερακίνα, ο φιδαιτός, ο μπούφος και η λιοστριτσίδα. Με βάση την εκτίμηση ότι δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο επιπτώσεων στα παραπάνω είδη είτε από μόνο το επίμαχο έργο είτε σε συνδυασμό με άλλα έργα, η ε.ο.α. προβαίνει σε δέουσα εκτίμηση των επιπτώσεων, στηριζόμενη σε δεδομένα καταγραφών πεδίου. Πράγματι, στο κεφάλαιο 5 παρατίθεται η μεθοδολογία των καταγραφών αυτών, ως προς δε τη χρονική περίοδο των καταγραφών αναφέρεται ότι «... πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις στην περιοχή μελέτης του προτεινόμενου Α/Π ... για την περίοδο Μάρτιος - Οκτώβριος 2009 και Μάρτιος - Οκτώβριος 2010. ... Καλύφθηκαν περίπου 117 ώρες στα δύο σημεία θέας σε 35 ημέρες πεδίου. ...». Περαιτέρω, στο κεφάλαιο 6.1. αναφέρεται ότι η περίοδος των καταγραφών (Μάρτιος - Οκτώβριος 2009 και Μάρτιος - Οκτώβριος 2010) καλύπτει τη φθινοπωρινή και εαρινή μετανάστευση και την αναπαραγωγική περίοδο. Κατά την ανάλυση των καταγραφών σημαντικών ειδών επισημαίνεται ότι ο μαυρόγυπας αναφέρεται ως είδος με παγκόσμιο ενδιαφέρον όσον αφορά την προστασία του και ως κινδυνεύον, ότι στην περιοχή του Έβρου, στη Δαδιά, βρίσκεται η τελευταία

αποικία μαυρόγυπα στα Βαλκάνια καθώς και ότι κατά τις καταγραφές πεδίου (2009 - 2010) παρατηρήθηκε σημαντικός αριθμός και συχνότητα διελεύσεων του είδους (Κεφ. 6.2.1.) Εξάλλου, για την εκτίμηση των επιπτώσεων στους πληθυσμούς της ορνιθοπανίδας, στην ε.ο.α. λαμβάνονται υπόψη και οι συνεργιστικές επιπτώσεις από τα ήδη υπάρχοντα, εγκεκριμένα ή σχεδιαζόμενα έργα, ως ευρύτερη δε περιοχή μελέτης λαμβάνεται η ζώνη των 10 km (Κεφ. 5.3.4.) Κατά την αξιολόγηση της σοβαρότητας των επιπτώσεων αναφέρεται ότι σε μεγάλη εγγύτητα με το επίμαχο έργο, δηλαδή σε απόσταση μικρότερη των 2 km βρίσκεται ένα ακόμη αιολικό πάρκο, σε ακτίνα όμως 3km εντοπίζονται επιπλέον δύο ΑΣΠΗΕ με άδεια παραγωγής. Εξάλλου, στην ευρύτερη περιοχή μελέτης χωροθετούνται συνολικά 8 ΑΣΠΗΕ με άδεια λειτουργίας, 1 ΑΣΠΗΕ με άδεια εγκατάστασης και 8 ΑΣΠΗΕ με άδεια εγκατάστασης, η δε ε.ο.α. διαλαμβάνει την εκτίμηση ότι ενδέχεται να προκύπτουν «μέτριας σημαντικότητας συνεργιστικές επιπτώσεις από το σύνολο των υφιστάμενων και σχεδιαζόμενων Α/Π στην ευρύτερη περιοχή μελέτης» ως προς τα είδη μαυρόγυπα, όρνιο, φιδαιτός, χρυσαετός και ασπροπάρης (Κεφ. 6.3.4.). Κατά τη σύνοψη αξιολόγησης της ε.ο.α. παρατηρείται ότι ως προς τα είδη μαυρόγυπα και όρνιο, που εντοπίζονται στην περιοχή μελέτης, ενδέχεται να προκύπτουν χαμηλής/μέτριας σημαντικότητας επιπτώσεις λόγω προσκρούσεων στις ανεμογεννήτριες. Τέλος, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι προαναφερόμενες «μέτριας σημαντικότητας συνεργιστικές επιπτώσεις από το σύνολο των υφιστάμενων και σχεδιαζόμενων Α/Π» σε ακτίνα 10 km, στην ε.ο.α. προτείνεται παρακολούθηση των επιπτώσεων από τη λειτουργία του έργου (monitoring), κυρίως για τα είδη για τα οποία ενδέχεται να υφίστανται χαμηλής ή μέτριας σημαντικότητας επιπτώσεις, με διερεύνηση των τυχόν περιστατικών πρόσκρουσης σε Α/Γ, όχλησης και εκτόπισης από περιοχή τροφοληψίας, το εν λόγω δε πρόγραμμα παρακολούθησης προτείνεται να είναι εντατικό, τουλάχιστον κατά τον πρώτο χρόνο λειτουργίας του ΑΣΠΗΕ. Με το 5266π.ε./13.1.2014 έγγραφο της Προϊσταμένης της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού Ανατ. Μακεδονίας - Θράκης της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Ανατ. Μακεδονίας - Θράκης η υποβληθείσα μ.π.ε. διαβιβάσθηκε στους αρμόδιους για γνωμοδότηση φορείς, στα πλαίσια της διαδικασίας δημοσιοποίησης και διαβούλευσης για την περιβαλλοντική αδειοδότηση. Με τα 3/4.2.2014 και 6/4.2.2014 πρακτικά τους οι Περιφερειακές Επιτροπές Χωροταξίας και Περιβάλλοντος (ΠΕΧΩΠ) των Π.Ε. Έβρου και Ροδόπης αντίστοιχα της Περιφέρειας Ανατ. Μακεδονίας - Θράκης γνωμοδότησαν θετικά για την μ.π.ε., ομοίως δε θετικές γνωμοδοτήσεις υπέβαλαν η 15η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων με το 157/28.1.2014 έγγραφό της, η Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Ανατ. Μακεδονίας - Θράκης με το 49/20.2.2014 αντίστοιχο έγγραφο, η ΙΘ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων με το 232/20.2.2014 έγγραφο και η

Διεύθυνση Συντονισμού και Επιθεώρησης Δασών της Αποκεντρωμένης Διοίκησης με το 29095/22.5.2014 έγγραφο. Στο τελευταίο αυτό έγγραφο, ωστόσο, επισημαίνεται η ανησυχία της Δασικής Υπηρεσίας για την μεγάλη πυκνότητα αιολικών πάρκων που εγκαθίστανται στην περιοχή, λόγω των προβλημάτων που μπορούν να δημιουργηθούν στα σπάνια αναπαραγόμενα και διαχειριζόμενα αρπακτικά είδη, αφού η περιοχή στην οποία θα εγκατασταθεί το επίμαχο αιολικό πάρκο αποτελεί βασικό χώρο τροφοληψίας και διάδρομο πτήσης πτηνών όπως ο μαυρόγυπας, ο ασπροπάρης, ο φιδαιτός, η αετογερακίνα, ο κραυγαετός, ο βασιλαετός, ο χρυσαετός κ.ά. Αντίθετα, αρνητικά γνωμοδότησαν για την μ.π.ε. του έργου το Τμήμα Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας της Π.Ε. Έβρου με το Π-462/10.3.2014 έγγραφό του, η Επιτροπή Αγροτικής Οικονομίας και Περιβάλλοντος του Περιφερειακού Συμβουλίου της Περιφέρειας Ανατ. Μακεδονίας - Θράκης με το 57/2014 πρακτικό της και ο Φορέας Διαχείρισης του Εθνικού Πάρκου Δαδιάς - Λευκίμης - Σουφλίου με την 231/11.3.2014 πράξη του. Εξάλλου, αρνητικά τοποθετήθηκε και το παρεμβαίνον ίδρυμα, με την 17/26.3.2014 επιστολή του. Ειδικότερα, το Τμήμα Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας της Π.Ε. Έβρου εξέφρασε αρνητική γνώμη για την υποβληθείσα μ.π.ε. διότι έλαβε υπόψη του τα ακόλουθα: - Σύμφωνα με την Αναθεωρημένη πρόταση του WWF - Ελλάς για την ορθή χωροθέτηση των αιολικών πάρκων στη Θράκη, το επίμαχο αιολικό πάρκο πρόκειται να εγκατασταθεί στα όρια μεταξύ της Ζώνης Αποκλεισμού (περιοχές που προτείνεται να αποκλειστεί η εγκατάσταση Α/Π) και της Ζώνης Αυξημένης Προστασίας (περιοχές που προτείνεται η χωροθέτηση Α/Π με ειδικές προϋποθέσεις), συγκεκριμένα δε οι Α/Γ 1, 2, 3, 4 και 11 βρίσκονται στη Ζώνη Αποκλεισμού και οι Α/Γ 5, 6, 7, 8 και 9 στη Ζώνη Αυξημένης Προστασίας. - Η χωροθέτηση του έργου θέτει σε κίνδυνο τη χωρική συνέχεια και τη συνοχή επιμέρους ενδιαιτημάτων απαραίτητων για την επιβίωση και αναπαραγωγή ειδών όπως ο μαυρόγυπας και το όρνιο. - Στην ευρύτερη περιοχή εγκατάστασης του έργου υπάρχουν σε λειτουργία 6 Α/Π με συνολική εγκατεστημένη ισχύ 123,25 MW. - Ο τρόπος διεξαγωγής της έρευνας πεδίου δεν ήταν επιστημονικά σωστός, με επισφαλή ως προς την αντικειμενικότητά του αποτελέσματα (π.χ. η παρουσία ερευνητών εντός ή πολύ κοντά στο σχεδιαζόμενο Α/Π επηρέασε την ορνιθοπανίδα, δεν υπάρχουν δεδομένα για τη χειμερινή περίοδο, αριθμός και διάρκεια παρατηρήσεων κλπ). - Κατά τη σύνταξη της μ.π.ε. δεν εξετάσθηκαν εναλλακτικά σενάρια, ούτε το μηδενικό σενάριο. - Η αδειοδότηση των Α/Π στην ευρύτερη περιοχή γίνεται αποσπασματικά, με αποτέλεσμα να είναι αδύνατη η εκτίμηση των πραγματικών επιπτώσεων τους στην ορνιθοπανίδα. Οι σωρευτικές - συνεργιστικές επιπτώσεις του επίμαχου έργου με τα 6 Α/Π που βρίσκονται σε φάση λειτουργίας, συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 123,25 MW, είναι ιδιαίτερα ανησυχητικές. Σε συνδυασμό με τα Α/Π που βρίσκονται σε διαδικασία άδειας εγκατάστασης ή παραγωγής, οι συνεργιστικές επιπτώσεις στην

ορνιθοπανίδα αναμένεται να είναι ιδιαίτερα σημαντικές (θανάτωση λόγω πρόσκρουσης, εμπόδια στην κίνηση λόγω της πυκνότητας Α/Π, αύξηση της όχλησης λόγω ανθρώπινης παρουσίας κλπ). Εξάλλου, το ίδιο περιεχόμενο έχει και το 57/2014 πρακτικό της Επιτροπής Αγροτικής Οικονομίας και Περιβάλλοντος του Περιφερειακού Συμβουλίου της Περιφέρειας Ανατ. Μακεδονίας - Θράκης, με το οποίο διατυπώθηκε, κατά τα προαναφερόμενα, ομοίως αρνητική γνώμη για το επίμαχο έργο. Περαιτέρω, στην 231/11/3/2014 αρνητική γνωμοδότηση του Φορέα Διαχείρισης του Εθνικού Πάρκου Δαδιάς - Λευκίμης - Σουφλίου επισημαίνεται ότι ο επίμαχος ΑΣΠΗΕ θα εκτείνεται σε μήκος 3.000 μ. επί κορυφογραμμής, οι δε 11 ανεμογεννήτριες θα τοποθετηθούν στο τέλος άλλου ΑΣΠΗΕ στη θέση «Μυτούλα», το οποίο περιλαμβάνει 19 ανεμογεννήτριες στη σειρά, κατά μήκος της κορυφογραμμής, καθώς και 27 επιπλέον ανεμογεννήτριες με κατεύθυνση από βόρεια προς νότια, κάθετα προς τις πρώτες, με αποτέλεσμα να δημιουργείται ένα ενιαίο αιολικό πάρκο, με 60 συνολικά ανεμογεννήτριες, το οποίο εκτείνεται με κατεύθυνση βόρεια, βορειοδυτικά και βορειοανατολικά και μήκος μεγαλύτερο από 15 χλμ. Στο ίδιο έγγραφο επισημαίνεται ακόμη ότι τα τέσσερα υφιστάμενα αιολικά πάρκα, σε συνδυασμό με το προτεινόμενο, οδηγούν σταδιακά στη δημιουργία ενός φραγμού στις μετακινήσεις των πουλιών, με σημαντικές επιπτώσεις τόσο ως προς τον κίνδυνο πρόσκρουσης όσο και ως προς τις μεταβολές στα μεγέθη των πληθυσμών λόγω του εκτοπισμού τους μέσα και γύρω από τα αιολικά πάρκα, για το λόγο δε αυτό το επίμαχο έργο δεν πρέπει να εξετάζεται μεμονωμένα. Στο εν λόγω έγγραφο αναφέρεται επίσης ότι οι παραπάνω επιπτώσεις αναμένεται να είναι ιδιαίτερα σοβαρές για τον προστατευόμενο πληθυσμό μαυρόγυπα, ο οποίος αναπαράγεται στο Εθνικό Πάρκο και είναι μοναδικός στη Βαλκανική Χερσόνησο, καθώς και ότι, παρά τις προφανείς ενδείξεις σε σχέση με τις επιπτώσεις αυτές, όπως αναφέρονται, μετά από καταγραφές πεδίου, στην Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση για την Ορνιθοπανίδα που συνοδεύει την μ.π.ε., η μελέτη καταλήγει χωρίς τεκμηρίωση στο συμπέρασμα ότι ο βαθμός των επιπτώσεων θα είναι μέτριος - χαμηλός. Τέλος, στην με αριθμό πρωτοκόλλου 17/26.3.2014 αρνητική τοποθέτηση του παρεμβαίνοντος γίνεται αναφορά στην από Σεπτεμβρίου 2013 Αναθεωρημένη Πρόταση του ιδρύματος για την ορθή χωροθέτηση των αιολικών πάρκων στη Θράκη και την σε αυτή πραγματοποιούμενη διάκριση μεταξύ Ζωνών Αποκλεισμού και Ζωνών Αυξημένης Προστασίας, επισημαίνεται ότι οι μεν Α/Γ 1, 2, 3, 4 και 11 χωροθετούνται μέσα στη Ζώνη Αποκλεισμού, δηλαδή μέσα στην περιοχή υψηλής συχνότητας παρουσίας του μαυρόγυπα, σύμφωνα με τα δεδομένα που προέκυψαν μέσω ραδιο-τηλεμετρίας και δορυφορικής τηλεμετρίας ατόμων του πληθυσμού, όπως και των πληθυσμών του όρνιου, με αποτέλεσμα οι παραπάνω Α/Γ να μην πρέπει να εγκατασταθούν, οι δε Α/Γ 5, 6, 7, 8 και 9 εντοπίζονται μέσα στη Ζώνη Αυξημένης Προστασίας, στην οποία η εγκατάσταση Α/Γ δεν θα διατάρασσε σοβαρά την ορνιθοπανίδα, με την

προϋπόθεση ότι η υποβληθείσα μ.π.ε. θα ήταν επιστημονικώς έγκυρη και ολοκληρωμένη και οι παραπάνω Α/Γ δεν θα χωροθετούνταν σε συνεχή γραμμή με το υφιστάμενο αιολικό πάρκο στη θέση «Μυτούλα - Κεφάλι», δημιουργώντας αλληπάλληλους φραγμούς στις μετακινήσεις των πουλιών. Ως προς τις ελλείψεις οι οποίες καθιστούν, κατά τη γνώμη του ιδρύματος, την μ.π.ε. ακατάλληλη να παράσχει ουσιαστικές πληροφορίες στις αρμόδιες αρχές, στην παραπάνω 17/26.3.2014 αρνητική τοποθέτηση διαλαμβάνεται, με παράθεση συγκεκριμένων παραδειγμάτων, ότι η μ.π.ε. και η ε.ο.α. που τη συνοδεύει χαρακτηρίζονται σε πολλές περιπτώσεις από επιλεκτική αξιοποίηση πηγών, ότι καταλήγουν σε συμπεράσματα ως προς το εύρος των επιπτώσεων του έργου χωρίς ουσιαστική τεκμηρίωση, ότι η μ.π.ε. δεν εξετάζει εναλλακτικές λύσεις αναφορικά με τη θέση εγκατάστασης, ότι η ε.ο.α. εμφανίζει υποεκτιμημένα μεγέθη για την ακτίνα εκτόπισης των πουλιών λόγω των Α/Γ καθώς και ότι η ε.ο.α. προβαίνει σε εκτίμηση των σωρευτικών επιπτώσεων του έργου λαμβάνοντας υπόψη ως περιοχή μελέτης ακτίνα 10 χλμ. περιμετρικά του αιολικού πάρκου, ενώ η περιοχή αυτή αποτελεί τμήμα μόνον των περιοχών τις οποίες αξιοποιούν καθημερινά τα είδη μαυρόγυπας και όρνιο, και, τέλος, ότι οι εκτιμήσεις της ε.ο.α. βασίζονται σε ελλιπή για τη δέουσα εκτίμηση των επιπτώσεων πρωτότυπη έρευνα πεδίου λόγω της ακαταλληλότητας των σημείων θέας, από τα οποία πραγματοποιήθηκαν οι καταγραφές, λόγω μικρότερης συνολικής διάρκειας των παρατηρήσεων από τις ενδεικνυόμενες (117 ώρες αντί 144 κατ' ελάχιστο) και λόγω συντομότερης διάρκειας του κάθε εγχειρήματος παρατήρησης (107 λεπτά αντί 3 ή 4 ώρες). Με την 5099π.ε/29.1.2015 απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας - Θράκης εγκρίθηκαν οι περιβαλλοντικοί όροι για την κατασκευή και λειτουργία του έργου. Όπως αναφέρεται στην απόφαση αυτή, η χρήση του χώρου και της ευρύτερης περιοχής από τα προστατευόμενα είδη ορνιθοπανίδας έχει επισημανθεί τόσο από εκθέσεις και μελέτες άλλων φορέων όσο και από την ειδική ορνιθολογική μελέτη, που υποβλήθηκε μαζί με την μ.π.ε. Για το λόγο αυτό με την α.ε.π.ο. τέθηκαν πρόσθετοι περιβαλλοντικοί όροι και περιορισμοί, στους οποίους περιλαμβάνεται (υπό στοιχείο 3.52. ιι.) η υποχρέωση να συνταχθεί και να υποβληθεί στο Τμήμα Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας - Θράκης ολοκληρωμένο πρόγραμμα περιβαλλοντικής παρακολούθησης (monitoring), το οποίο θα περιλαμβάνει προπαρασκευαστική περίοδο παρακολούθησης διάρκειας τουλάχιστον ενάμιση έτους και συνέχιση της παρακολούθησης κατά την κατασκευή και λειτουργία του έργου, ώστε η συνολική διάρκεια παρακολούθησης να είναι τέσσερα (4) έτη. Σύμφωνα με τον ίδιο πρόσθετο όρο της α.ε.π.ο., κατά την παραπάνω προπαρασκευαστική περίοδο παρακολούθησης, η οποία θα πρέπει να είναι συνέχεια της ε.ο.α., ώστε τα αποτελέσματα να είναι συγκρίσιμα, θα πρέπει να δοθεί βαρύτητα στα πρότυπα κίνησης των πτηνών στο χώρο του ΑΙΟΠΑ,

προκειμένου να εκτιμηθεί εάν η θέση κάποιας ανεμογεννήτριας έρχεται σε σύγκρουση με αυτά π.χ. αν συμπίπτει με πτυχώσεις του εδάφους που χρησιμοποιούν τα πουλιά για ανύψωση λόγω παρουσίας ανοδικών ρευμάτων. Περαιτέρω, σύμφωνα με την ίδια πράξη, θα πρέπει να δοθεί βαρύτητα στην έρευνα για επιβεβαίωση των υφιστάμενων και τον εντοπισμό νέων θέσεων φωλεασμού επικρατειακών ειδών της ορνιθοπανίδας, τα δε συμπεράσματα του προγράμματος παρακολούθησης θα υποβάλλονται με τυχόν προτάσεις για βελτιώσεις στο σχεδιασμό του έργου στο Τμήμα Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας - Θράκης, το Τμήμα Βιοποικιλότητας του ΥΠΕΚΑ και τα αρμόδια Δασαρχεία. Κατά της παραπάνω απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων το παρεμβαίνον ίδρυμα άσκησε προσφυγή, η οποία έγινε δεκτή με την προσβαλλόμενη 18139/4.5.2015 απόφαση του Υπουργού Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Με την απόφαση αυτή η α.ε.π.ο. ακυρώθηκε λόγω πλημμελούς αιτιολογίας ως προς την αξιολόγηση των επιπτώσεων του έργου στα προστατευόμενα είδη της ΖΕΠ σε σχέση με τα προσδοκώμενα οφέλη από την κατασκευή του. Ειδικότερα, προκειμένου να τεκμηριωθούν οι πλημμέλειες της αιτιολογίας, στην προσβαλλόμενη αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: “Σε ότι αφορά το ζήτημα της πληρότητας σε σχέση με την υποβληθείσα ορνιθολογική μελέτη, η τυπική πληρότητα δεν αφορά απλά στην υποβολή μιας μελέτης, αλλά στον έλεγχο εκείνων των στοιχείων που διασφαλίζουν ότι μπορεί να έχει κανείς πλήρη εικόνα των επιπτώσεων. Επειδή σκοπός είναι η ακεραιότητα του οικείου τόπου και επειδή οι πληθυσμοί των πουλιών μεταβάλλονται σημαντικά από εποχή σε εποχή, μια καταγραφή που περιλαμβάνει όλες τις εποχές συνιστά την τυπική πληρότητα της μελέτης. ... Στην προκειμένη περίπτωση, ο Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς - Λευκίμης - Σουφλίου εξέφρασε αρνητική άποψη για την ίδρυση του υπό κρίση αιολικού σταθμού “Η εγκατάσταση του προτεινόμενου ΑΣΠΗΕ αναμένεται να έχει σημαντικές επιπτώσεις στον προστατευόμενο πληθυσμό μαυρόγυπα, που αναπαράγεται στο Εθνικό Πάρκο, ο οποίος είναι και ο μοναδικός στην ευρύτερη περιοχή της Βαλκανικής Χερσονήσου. Παρά τις προφανείς ενδείξεις σε σχέση με τις επιπτώσεις, όπως αυτές αναφέρονται στην Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση για την Ορνιθοπανίδα μετά από καταγραφές στο πεδίο, η μελέτη καταλήγει χωρίς τεκμηρίωση στο συμπέρασμα ότι ο βαθμός των επιπτώσεων θα είναι μέτριος - χαμηλός. ... Τα τέσσερα υφιστάμενα αιολικά πάρκα στις θέσεις Σωρός, Μυτούλα, Γεράκι και Μαγούλα - Γεράκου, σε συνδυασμό με τον υπό εξέταση ΑΣΠΗΕ, οδηγούν σταδιακά στη δημιουργία ενός φραγμού στις μετακινήσεις των πουλιών. ...” Το προσφεύγον ίδρυμα ... επικαλείται την έλλειψη δέουσας εκτίμησης των επιπτώσεων της εγκατάστασης του ΑΣΠΗΕ εντός της ΖΕΠ καθότι δεν υφίσταται πλήρης γνώση των ενδεχόμενων επιπτώσεων από την υλοποίηση του έργου, ούτε των επιπτώσεων στη ΖΕΠ σε σχέση και με τις συνέπειες



άλλων σχεδίων, αξιολογούμενες συνολικά, ώστε να διαπιστώνονται οι επιπτώσεις στο περιβάλλον από το επερχόμενο σωρευτικό αποτέλεσμα των εν λόγω σχεδίων, υπό το πρίσμα της αρχής της πρόληψης. ... Στην κρινόμενη περίπτωση η Ειδική Ορνιθολογική Μελέτη δεν περιλαμβάνει ετήσια καταγραφή, αφού απουσιάζει η καταγραφή από τον Δεκέμβριο έως τον Φεβρουάριο, με συνέπεια η έλλειψη της διενέργειας παρατηρήσεων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους να καθιστά αυτή μη πλήρη, διότι δεν αιτιολογείται γιατί ήταν επαρκείς για την εκτίμηση των επιπτώσεων οι τρεις (και όχι τέσσερις) περίοδοι του έτους. Επειδή με τον όρο 3.52 ιι της ΑΕΠΟ προβλέπεται προπαρασκευαστική περίοδος διάρκειας τουλάχιστον ενάμιση έτους και συνέχιση της παρακολούθησης κατά την κατασκευή και λειτουργία του έργου, προκύπτει ότι στην ουσία αφενός μεν μετατίθεται στο μέλλον η ενδελεχής και τεκμηριωμένη αξιολόγηση των άμεσων και έμμεσων επιπτώσεων στην ορνιθοπανίδα της συγκεκριμένης ΖΕΠ, ενώ παράλληλα με την ΑΕΠΟ επιτρέπεται η κατασκευή του έργου χωρίς να έχουν ληφθεί υπόψη τα απαιτούμενα δεδομένα και χωρίς να έχει προηγηθεί αναλυτική και τεκμηριωμένη αξιολόγηση των πραγματικών επιπτώσεων του έργου στους προστατευόμενους πληθυσμούς της άγριας ορνιθοπανίδας. Σε κάθε περίπτωση, η απουσία πλήρους γνώσης όλων των επιπτώσεων του υπό κρίση έργου στα προστατευόμενα είδη της συγκεκριμένης ΖΕΠ πριν από την έγκριση του σχεδίου καθιστά αδύνατη τη στάθμιση της βλάβης των προστατευόμενων ειδών σε σχέση με τους λόγους για τους οποίους επιχειρείται το έργο, ακόμη και αν θεωρηθεί ότι η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας συνδέεται με λόγους αναγόμενους στην υγεία των ανθρώπων, ούτε ότι έχει θετικές συνέπειες πρωταρχικής σημασίας για το περιβάλλον, καθώς και τη διαπίστωση της ύπαρξης λιγότερο επιβλαβών εναλλακτικών λύσεων. ...”.

8. Επειδή, από τα παραπάνω συνάγεται ότι η κρίση της προσβαλλόμενης υπουργικής απόφασης για πλημμελή αιτιολογία της απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων του επίδικου έργου στηρίζεται σε ελλείψεις της μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων και της ειδικής οικολογικής αξιολόγησης για την ορνιθοπανίδα, οι οποίες αφορούν προεχόντως τη μη προληπτική αντιμετώπιση των σωρευτικών επιπτώσεων από την συγκέντρωση, και μάλιστα με συγκεκριμένη διάταξη στο χώρο, περισσότερων αιολικών σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στην ίδια περιοχή, καθώς και την ανυπαρξία καταγραφών για τα προστατευόμενα είδη στο διάστημα της χειμερινής περιόδου. Οι ελλείψεις αυτές επισημάνθηκαν από τον Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δάσους Δαδιάς – Λευκίμης – Σουφλίου και το παρεμβαίνον ίδρυμα, όπως και από το Τμήμα Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας της Π.Ε. Έβρου, περιελήφθησαν δε στις προαναφερόμενες αρνητικές γνωμοδοτήσεις τους, οι οποίες υποβλήθηκαν κατά τη διαδικασία δημοσιοποίησης της μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Εξάλλου, η θέσπιση του πρόσθετου όρου της ακυρωθείσας απόφασης έγκρισης

περιβαλλοντικών όρων περί υποχρεώσεως της αιτούσας να συντάξει και να υποβάλει στο Τμήμα Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Μακεδονίας - Θράκης ολοκληρωμένο πρόγραμμα περιβαλλοντικής παρακολούθησης (monitoring), με προπαρασκευαστική περίοδο παρακολούθησης διάρκειας τουλάχιστον ενάμιση έτους και συνέχιση της παρακολούθησης κατά την κατασκευή και λειτουργία του έργου, ώστε η συνολική διάρκεια παρακολούθησης να είναι τέσσερα (4) έτη, οφείλεται στην εκτίμηση που διαλαμβάνεται, κατά τα προεκτεθέντα, στο κεφάλαιο 6.3.4. της ε.ο.α. ότι ως προς τα είδη μαυρόγυπας και όρνιο ενδέχεται να προκύπτουν χαμηλής/μέτριας σημαντικότητας επιπτώσεις λόγω προσκρούσεων στις ανεμογεννήτριες, και στην υποδεικνυόμενη από την ε.ο.α. λύση “της παρακολούθησης των επιπτώσεων από τη λειτουργία του έργου (monitoring), κυρίως για τα είδη για τα οποία ενδέχεται να υφίστανται χαμηλής ή μέτριας σημαντικότητας επιπτώσεις, με διερεύνηση των τυχόν περιστατικών πρόσκρουσης σε Α/Γ, όχλησης και εκτόπισης από την περιοχή τροφοληψίας, ... προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι μέτριας σημαντικότητας συνεργιστικές επιπτώσεις από το σύνολο των υφιστάμενων και σχεδιαζόμενων Α/Π» σε ακτίνα 10 km,” με σύσταση το πρόγραμμα αυτό παρακολούθησης να είναι εντατικό, τουλάχιστον κατά τον πρώτο χρόνο λειτουργίας του ΑΣΠΗΕ. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι ο πρόσθετος όρος παρακολούθησης (monitoring) που ετέθη με την α.ε.π.ο. δεν αποσκοπούσε στην εξουδετέρωση τυχόν αρνητικών συνεπειών από τη λειτουργία του έργου, κατά τα οριζόμενα στην παρ.10 του άρθρου 11 του ν.4014/2011, αλλά στη διερεύνηση της ύπαρξης τέτοιων συνεπειών, προκειμένου να αντιμετωπισθούν με λήψη άλλων μέτρων στο μέλλον, κατά το επόμενο στάδιο της κατασκευής και λειτουργίας του. Ενόψει τούτων, η προσβαλλόμενη υπουργική απόφαση αιτιολογείται νομίμως, δεδομένου ότι με την ακυρωθείσα απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων επετράπη η κατασκευή και λειτουργία του επίδικου αιολικού σταθμού χωρίς να έχει προηγηθεί η πλήρης καταγραφή των κρίσιμων δεδομένων και χωρίς να έχει διενεργηθεί αντιστοίχως η δέουσα εκτίμηση των σωρευτικών επιπτώσεων των υφιστάμενων σταθμών και του σχεδιαζόμενου έργου στα προστατευόμενα είδη της ορνιθοπανίδας. Επομένως, ο προβαλλόμενος λόγος για πλημμελή αιτιολογία της προσβαλλόμενης υπουργικής απόφασης και για έκδοσή της κατά παράβαση των διατάξεων των άρθρων 10 παρ. 1β και 2 και 11 παρ. 9 και 10 του ν.4014/2011 πρέπει να απορριφθεί. Ομοίως απορριπτέος είναι και ο λόγος με τον οποίο προβάλλεται ότι οι κρίσεις της προσβαλλόμενης απόφασης ανάγονται σε ζητήματα ουσιαστικής εκτίμησης, τα οποία εκφεύγουν του ελέγχου νομιμότητας που ασκεί εν προκειμένω ο Υπουργός, δεδομένου ότι ο έλεγχος πλημμέλειας της αιτιολογίας της προσβληθείσας με προσφυγή νομιμότητας και ακυρωθείσας με την προσβαλλόμενη υπουργική απόφαση πράξης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων συνιστά έλεγχο νομιμότητας, που συνδέεται με ελλιπή στοιχεία της ε.ο.α. και με την συνακόλουθη έλλειψη της

απαιτούμενης από το νόμο πλήρους και οριστικής διαπίστωσης ότι οι σωρευτικές επιπτώσεις των υφιστάμενων και του σχεδιαζόμενου αιολικού σταθμού δεν θα είναι σοβαρές για τα προστατευόμενα είδη.

9. Επειδή, κατόπιν των παραπάνω, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί και να γίνει δεκτή η παρέμβαση.